

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/sledztwa-i-lustracja/sciganie-zbrodni-przeciwko-nar/akty-oskarzenia/35896,225-Akt-oskarzenia-przeciwko-Edwardowi-A-Janowi-B-Janowi-P-Tadeuszowi-M-Stanislawowi-M-Stanislawowi-D-Stanislawowi-J-Janowi-N-Henrykowi-P-Ryszardowi-S-Stanislawowi-J-Ryszardowi-K-Aleksandrowi-C-Andrzejowi-D-...>
09.03.2026, 14:58

225. Akt oskarżenia przeciwko Edwardowi A., Janowi B., Janowi P., Tadeuszowi M., Stanisławowi M., Marianowi B., Stanisławowi D., Stanisławowi J., Janowi N., Henrykowi P., Ryszardowi S., Stanisławowi J., Ryszardowi K., Aleksandrowi C., Andrzejowi D. ...

15.07.2009

W dniu 23 września 2008 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie skierował do Sądu Rejonowego w Drawsku Pomorskim akt oskarżenia przeciwko Edwardowi A., Janowi B., Janowi P., Tadeuszowi M., Stanisławowi M., Marianowi B., Stanisławowi D., Stanisławowi J., Janowi N., Henrykowi P., Ryszardowi S., Stanisławowi J., Ryszardowi K., Aleksandrowi C., Andrzejowi D., Markowi G. oskarżonym o to, że: w dniu 13 lutego 1982 roku w Wierzchowie, będąc funkcjonariuszami Służby Więziennej, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi funkcjonariuszami Służby Więziennej, przekroczyli swoje uprawnienia w ten sposób, że znęcali się psychicznie i fizycznie – poprzez bicie i kopanie po całym ciele, grożenie pobiciem oraz używanie słów powszechnie uznanych za obelżywe – nad pozostającymi w przemijającym stosunku zależności internowanymi, co stanowiło zbrodnię przeciwko ludzkości i zbrodnię komunistyczną, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 kk i art. 231 § 1 kk przy zastosowaniu art. 11 § 2 kk oraz art. 190 § 1 kk i art. 216 § 1 kk w zw. z art. 2 ust.1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o IPN - KŚZpNP.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2009 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie umorzył postępowanie przeciwko oskarżonemu Ryszardowi K. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5.

W dniu 9 listopada 2010 r. Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich, w dniu 9 listopada 2010 r., umorzył postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt. 6 kpk, ze względu na przedawnienie karalności. Prokurator złożył zażalenie w tej sprawie w dniu 10 listopada 2010 r., zaskarżając powyższe postanowienie, w całości na niekorzyść oskarżonego Tadeusza M. i wnosząc o uchylenie go i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W dniu 26 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Strzelcach Opolskich rozpatrzył zażalenie wniesione przez prokuratora i postanowił uchylić zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego oraz przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

W dniu 20 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód wydał wyrok dotyczący Edwarda A. i innych oskarżonych o pobicie w 1982 r. osób internowanych w Zakładzie Karnym w Wierzchowie.

Sąd uznał 11 byłych funkcjonariuszy winnymi popełnienia czynów zarzucanych im w akcie oskarżenia i skazał:

o Edwarda A. – na karę 2 lat pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 2000 zł;

o Jana B., Jana P. i Stanisława M. - na kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz w stosunku do każdego grzywny w wysokości 700 zł;
o Mariana B., Jana N., Henryka P., Stanisława J., Ryszarda Waldemara S. i Aleksandra C. - na kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz w stosunku do każdego, grzywny w wysokości 800 zł;
o Andrzeja D. - na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 700 zł;

Jednocześnie wobec wszystkich oskarżonych sąd orzekł warunkowe zawieszenie wykonywania orzeczonych kar pozbawienia wolności na okres 3 lat próby. Sąd obciążył ich też kosztami postępowania i wymierzył opłaty sądowe.

Z uwagi na śmierć oskarżonego sąd umorzył postępowanie wobec Marka G. Ponadto w toku postępowania zmarli; Stanisław D. oraz Stanisław J. a postępowanie wobec nich umorzono na wcześniejszym etapie.

Do odrębnego postępowania wyłączono materiały przeciwko Tadeuszowi M., które przekazano do Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich, a wobec którego postępowanie zostało zawieszone w dniu 18 grudnia 2012 r. z powodu złego stanu zdrowia.

W dniu 20 grudnia 2013 r. prokurator złożył apelację od wyroku z dnia 20 czerwca 2013 r., wnosząc o zmianę wspomnianego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonym wyższych kar grzywny, wyeliminowanie z wyroku rozstrzygnięcia co do zaliczenia na poczet orzeczonej wobec Jana P. kary grzywny, okresu jego zatrzymania oraz o zaliczenie oskarżonemu Stanisławowi M. na poczet orzeczonej wobec niego kary grzywny, okresu jego zatrzymania w dniach 9-10 sierpnia 2006 r., przyjmując, że jeden dzień zatrzymania równa się dwóm dziennym stawkom grzywny.

Apelacje od wyroku z dnia 20 czerwca 2013 r. wnieśli także obrońcy oskarżonych: Henryka P., Aleksandra C., Mariana B., Andrzeja D., Jana B.

W dniu 4 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał orzeczenie częściowo uwzględniające apelację prokuratora, w kwestii dotyczącej wyeliminowanie z wyroku rozstrzygnięcia, co do zaliczenia na poczet orzeczonej wobec Jana P. kary grzywny, okresu jego zatrzymania. Sąd orzekł także o zaliczeniu oskarżonemu Stanisławowi M. i Janowi B. na poczet orzeczonych wobec nich kar grzywn, okresu ich zatrzymania: Stanisławowi M. - w dniu 24 listopada 2006 r., Janowi B. - w dniach 9-10 sierpnia 2006 r. - przyjmując, że jeden dzień zatrzymania równa się dwóm dziennym stawkom grzywny.

W pozostałym zakresie utrzymał wyrok w mocy.

Wyrok jest prawomocny.

W dniu 27 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich uznał oskarżonego Tadeusza M. za winnego popełnienia czynu zarzuconego mu aktem oskarżenia i skazał go na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 2 lat. Jednocześnie Sąd wymierzył Tadeuszowi M. karę grzywny w wysokości 2400 zł.